

Motion till riksdagen

1985/86:Jo238

Sven Munke (m)

Produktionen av brödspannmål

Svenskt lantbruk har under senare år brottats med sina överskottsproblem med animalieprodukterna, men nu har situationen efter hand blivit allt besvärligare även på vegetabilieområdet. För kort tid sedan varnade LRF:s förhandlingschef för att utvecklingen leder mot ruinens brant. Han uppgav överskotten till 18 % för nötkött, 30 % för griskött och 13 % för mjölk. Dessa uppgifter kan kompletteras med att vi 1984 hade ett exportöverskott av spannmål på 1,8 miljoner ton. Motsvarande överskott beräknas för 1985 på grund av den svaga skörden i vissa delar av Sverige stanna vid 1,1 miljon ton.

Under 1985 var den så kallade exportförlusten 18 kr. per kg nötkött och 12 kronor per kg fläsk. Siffrorna för år 1986 beräknas öka till 20 resp. 13 kr. per kg. Mjölkprodukter som exporteras inbringar mindre än 50 öre per kg mjölk, för vissa produkter betalas inte mer än 36 till 37 öre per kg mjölk.

Detta är siffror som producenterna börjat vänja sig vid och olika åtgärder har också med framgång insatts för att få ned överskotten, och på sikt tror många bedömare att problemen skall vara möjliga att bemästra. Det nya och kanske särskilt hotfulla är att även den internationella spannmålsmarknaden hotar att bryta samman. Enligt de senaste siffrorna är exportkostnaden nu 84 kr. per deciton vete och 76 kr. per deciton korn.

Om man ser på svensk TV:s ofta skakande bilder från svältdrabbade områden i Afrika kan man lätt få intrycket att brist på spannmål är ett av de stora problemen i världen. Motsatsen är fallet. Lagren är rekordstora och Afrikas samlade importbehov är en småsak i sammanhanget. EG-områdets överskott växer, och USA satsar för närvarande ett par tusen miljoner dollar på att främja sin export av spannmål och för att återerövra förlorade exportmarknader. Spannmål som bränsle framstår nu delvis som ett bättre alternativ än export!

Den kanske mest intressanta skriften på jordbrukets område som kom under 1985 är SJFR:s inventerings- och förslagsrapport från en särskild programgrupp. Man tecknar bilden av en lovande forskning som antyder att det bör vara möjligt att förena hög effektivitet i jordbruket med miljövänliga driftsformer. Följderna om effektivitetsutvecklingen blir den förutspådda blir emellertid mycket omfattande. Fram till sekelskiftet sjunker Sveriges behov av åker med ca en tredjedel eller med ca 1 miljon ha. Antalet kor som vi behöver sjunker också väsentligt.

Som vi motionärer ser saken har jordbruket och staten ett gemensamt starkt intresse av att stora resurser sätts in för att få fram lönsam använd-

ning av bl. a. de stora arealresurser som blir över i jordbruket. För att nå resultat fordras emellertid att det nuvarande minst sagt kyliga förhållandet mellan statens företrädare på jordbruksområdet och jordbruket kunde förbättras och att man därigenom kunde samverka om realistiska åtgärder för att lösa näringens både akuta och långsiktiga problem.

Trygghet för jordbruksnäringen kan möjligen skapas genom förändring och inte genom att allt blir vid det gamla. Mot bakgrund av detta vill vi att reglerna för den svenska brödsädesodlingen ändras så att man inför kontraktsoodling. Redan nu förekommer kontraktsoodling för flera jordbruksprodukter. Sockerbetor, oljeväxter och proteingrödor (ärter och bönor) är några exempel på grödor som kontraktsoodlas och detta är förutsättningen för inlösen till överenskommet pris.

I samband med kontraktsoodling av brödspannmål föreslår vi också en övergång till tvåprissystem för dessa grödor. I praktiken skulle detta innebära att odlaren får ett normalpris för en viss kvantitet per hektar och för överskjutande kvantitet av det pris som gäller på världsmarknaden.

Fördelarna med kontraktsoodling av brödspannmål och ett tvåprissystem är flera. Det blir lättare för Svensk Spannmålshandel att överblicka skördeutfallets storlek samtidigt som mindre regleringspengar erfordras för exporten. Genom ett normalpris för en normskörd och världsmarknadspris på den övriga kvantiteten kommer odlarna med all säkerhet att minska produktionsinsatserna iform av bl. a. handelsgödsel och kemiska medel, vilket leder till minskad miljöpåverkan.

Hemställen

Mot bakgrund av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om införandet av kontraktsoodling för brödspannmål,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om införandet av ett tvåprissystem för inlösen av brödspannmål.

Stockholm den 21 januari 1986

Sven Munke (m)